

Triển khai áp dụng phương pháp giảng dạy TBL (Team-Based Learning) cho sinh viên điều dưỡng tại Trường Đại học Y-Dược, Đại học Huế

Lê Văn An^{1*}, Nguyễn Thị Kim Hoa¹, Phạm Thị Thúy Vũ¹, Nguyễn Trường Sơn¹, Dương Thị Ngọc Lan¹
(1) Khoa Điều dưỡng, Trường Đại học Y-Dược, Đại học Huế

Tóm tắt

Đặt vấn đề: Học theo nhóm (TBL) gần đây trở thành một xu hướng phổ biến của giáo dục y tế toàn cầu trong hoạt động đẩy mạnh học tập tích cực. Đây là phương pháp giảng dạy tiên tiến phát huy sự tương tác, trao đổi và thảo luận của nhóm nhỏ, giúp tăng cường khả năng làm việc tập thể cũng như tư duy phản biện của người học. Tuy nhiên, việc áp dụng giảng dạy theo phương pháp này còn ít do hạn chế về nguồn lực trong xây dựng bài giảng. **Mục tiêu nghiên cứu:** Xây dựng khóa học chăm sóc sức khỏe người lớn có bệnh nội khoa về tim mạch theo phương pháp giảng dạy TBL cho sinh viên điều dưỡng. **Kết quả nghiên cứu:** Hoàn thành xây dựng định hướng gói học tập TBL chăm sóc bệnh tim mạch, các bài kiểm tra cá nhân và thảo luận nhóm khi áp dụng giảng dạy theo phương pháp này và các nguồn tài liệu tham khảo chuẩn bị cho sinh viên tự nghiên cứu trước khi lên lớp. **Kết luận:** Việc triển khai và áp dụng phương pháp giảng dạy TBL là cần thiết, giúp cho sinh viên tích cực tham gia học tập, cải thiện kỹ năng giao tiếp, tư duy phản biện, kỹ năng ra quyết định và tăng mức độ hài lòng về kết quả học tập, ngoài ra giảm tải được thời gian lên lớp.

Từ khóa: học theo nhóm, giảng dạy tích cực.

Abstract

Implementation of teaching TBL (Team Based Learning) method for nursing students at Hue University of Medicine and Pharmacy

Le Van An^{1*}, Nguyen Thi Kim Hoa¹, Pham Thi Thuy Vu¹, Nguyen Truong Son¹, Duong Thi Ngoc Lan¹
(1) Faculty of Nursing, University of Medicine and Pharmacy, Hue University

Introduction: Group learning (TBL) has recently become a popular trend in global health education in promoting active learning. This is an advanced teaching method that promotes small group interaction, exchange, discussion and enhances students' ability to work together as well as their critical thinking. However, the application of the teaching method is rarely used due to limited resources in building lectures following this method. **Objectives:** To develop health care courses for adults with cardiovascular diseases according to the TBL teaching method for nursing students. **Results:** Complete building orientation packet learning TBL care for cardiovascular disease, the test of individual and group discussions when applied to teach in this method, the source reference materials prepared for students to self-study first before going to class. **Conclusion:** The deployment and application of TBL teaching methods are necessary, helping students to actively participate in learning and improve communication skills, critical thinking, decision-making skills, and increased satisfaction with learning outcomes, in addition to reducing the time spent in class.

Keywords: Team-based learning, active learning method.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Hiện nay, việc tìm kiếm một phương pháp giảng dạy mới để nâng cao chất lượng giáo dục Đại học tại Việt Nam đang là điều trăn trở của những ai quan tâm đến sự nghiệp trồng người, từ các cơ quan quản lý giáo dục, đến các giảng viên trực tiếp đứng lớp. Phương pháp giảng dạy truyền thống còn được gọi là phương pháp thuyết trình, trong đó giảng viên là trung tâm có những hạn chế nhất định. Phương pháp thuyết trình không khuyến khích vai trò chủ

động của người học, không khuyến khích trao đổi thông tin đa chiều, không khuyến khích người học phát triển kỹ năng tổ chức và tổng hợp nội dung. Với phương pháp thuyết trình sinh viên mất khá nhiều thời gian đến lớp, để lắng nghe, ghi chép, cố nhớ để lặp lại những kiến thức đã được truyền giảng vì các bài thi cuối khóa. Vì vậy việc tìm kiếm một phương pháp giảng dạy mới để khắc phục những hạn chế của phương pháp truyền thống là điều hết sức cần thiết [1],[2],[3].

Để đáp ứng nhu cầu đào tạo cho xã hội về nguồn nhân lực có trình độ chuyên môn cao, linh hoạt và sáng tạo cho nền công nghiệp mới và đồng thời tận dụng thế mạnh của công nghệ thông tin, nhiều trường đại học trên thế giới, cũng như tại Việt Nam đã và đang áp dụng nhiều phương pháp giảng dạy như PBL, E-learning, UBL, đóng vai,... nhằm cải thiện những thiếu sót của phương pháp giảng dạy truyền thống và nâng cao chất lượng đào tạo cho người học. Các khoá học TBL (team based learning) cũng là phương pháp giảng dạy tích cực nhằm giúp sinh viên chủ động trong học tập cũng như tiết kiệm được thời gian lên lớp, nâng cao hoạt động học tập chủ động cho sinh viên, giúp sinh viên phát huy tốt hơn năng lực nghề nghiệp, qua đó nâng cao chất lượng đầu ra của sản phẩm đào tạo cho Nhà trường, cũng như giải quyết được những khó khăn về hạn chế giảng đường dạy học hiện nay [2],[3],[5].

Học theo nhóm (TBL) gần đây trở thành một xu hướng phổ biến của giáo dục y tế toàn cầu trong hoạt động đẩy mạnh học tập tích cực. Đây là phương pháp giảng dạy tiên tiến phát huy sự tương tác, trao đổi và thảo luận của nhóm nhỏ, giúp tăng cường khả năng làm việc tập thể cũng như tư duy phản biện tích cực của người học. Tại các nền giáo dục tiên tiến của Mỹ, Singapore, phương pháp học nhóm TBL đã được áp dụng rộng rãi nhằm tăng cường tính chủ động của sinh viên, như Đại học Princeton, Đại học Bang Montana - Mỹ và Đại học Công nghệ Nanyang - Singapore... Phương pháp TBL cũng được áp dụng rộng rãi tại các trường Y, bao gồm cả Trường Y Harvard, Đại học Stanford, Mỹ [1],[3],[4]. Đây là một phương pháp học có thể phát huy tính chủ động, sáng tạo, khả năng phân tích, kỹ năng ra quyết định và giải quyết vấn đề của người học, đồng thời tạo nên nhiều hứng thú trong quá trình học tập và làm bài kiểm tra. Xuất phát từ vấn đề nêu trên chúng tôi nghiên cứu đề tài "*Triển khai áp dụng phương pháp giảng dạy TBL (team based learning) cho sinh viên điều dưỡng, tại Trường Đại học Y - Dược Huế*". Mục tiêu nghiên cứu: *xây dựng khóa học về chăm sóc sức khỏe người lớn có bệnh nội khoa về tim mạch theo phương pháp giảng dạy TBL cho sinh viên điều dưỡng*.

2. CƠ SỞ KHOA HỌC XÂY DỰNG KHÓA HỌC TBL

Xu hướng toàn cầu trong hoạt động đẩy mạnh học tập tích cực là áp dụng các phương pháp giảng dạy mới, lấy người học làm trung tâm. Tại các nền giáo dục tiên tiến như ở Mỹ, Singapore,... phương pháp học nhóm TBL đã được áp dụng rộng rãi và đã đưa lại hiệu quả cao, giúp người học tăng cường

tính chủ động, sáng tạo, khả năng phân tích và kỹ năng ra quyết định, đồng thời tạo nên nhiều hứng thú trong quá trình học tập và đánh giá của người học [3],[4],[5].

Tại Việt Nam, hiện nay cũng đã có một số trường áp dụng, như Đại học Y Dược thành phố Hồ Chí Minh và bước đầu cũng đã đem lại kết quả tốt và được sinh viên đón nhận. Đối với cơ sở đào tạo của nhà trường, cũng đã có một số giáo viên được tập huấn về phương pháp giảng dạy TBL và có kinh nghiệm trong đào tạo. Về điều kiện và cơ sở vật chất của Nhà trường có thể triển khai thực hiện được phương pháp giảng dạy TBL.

Từ những vấn đề nêu trên chúng tôi nhận thấy xây dựng khóa học TBL cho sinh viên là cần thiết, nhằm hưởng ứng chủ trương của Nhà trường về cải tiến phương pháp giảng dạy, áp dụng nhiều phương pháp giảng dạy tích cực, qua đó giảm tải được thời gian lên lớp, giải quyết tình trạng hạn chế về cơ sở vật chất và tăng cường tính chủ động của người học.

3. NỘI DUNG XÂY DỰNG KHÓA HỌC TBL VỀ CHĂM SÓC BỆNH TIM MẠCH

3.1. Thời lượng

Thời gian giảng dạy và học tập trên lớp là 100 phút (2 tiết học).

3.2. Các giai đoạn xây dựng phương pháp giảng dạy TBL

Phương pháp giảng dạy TBL được xây dựng trải qua 3 giai đoạn cụ thể như sau:

3.2.1. Giai đoạn 1 (làm việc cá nhân)

- Khoảng 1 tuần trước khi sinh viên đến học tập trung, giảng viên giới thiệu nội dung và định hướng gói học tập (online), bao gồm:

+ Những kiến thức, kỹ năng và thái độ về chăm sóc bệnh nhân có bệnh tim mạch mà sinh viên cần đạt được sau khi học xong gói học này.

+ Các nội dung chính về chăm sóc sức khỏe bệnh tim mạch mà sinh viên cần nghiên cứu để đạt được mục tiêu học tập.

+ Giới thiệu về cách làm bài kiểm tra cá nhân, cách thảo luận nhóm và cách đánh giá theo phương pháp học tập TBL.

+ Giới thiệu danh mục tài liệu học tập và tài liệu tham khảo.

- Sinh viên tìm kiếm tài liệu liên quan đến chủ đề chăm sóc bệnh nhân có các bệnh tim mạch và tự nghiên cứu tài liệu. Sinh viên sử dụng tài khoản cá nhân để truy cập vào hệ thống, tìm tài liệu và nghiên cứu tài liệu trước khi đến lớp học tập.

- Sinh viên sẽ làm bài kiểm tra cá nhân khi đến lớp, trước khi thảo luận nhóm nhỏ. Nội dung kiểm

tra gồm 20 câu hỏi có liên quan đến gói học tập. Hình thức kiểm tra là trắc nghiệm 5 chọn 1. Mỗi câu hỏi trả lời đúng được tính tối đa 0,5 điểm và tổng điểm tối đa là 10. Điểm cá nhân sẽ được tính vào điểm quá trình (thời gian làm bài là 15 phút).

3.2.2. Giai đoạn 2 (làm việc theo nhóm)

- Sinh viên được chia nhóm, mỗi nhóm từ 6 đến 8 sinh viên, bầu nhóm trưởng và thư ký nhóm (thời gian 5 phút).

- Các nhóm nhỏ thảo luận và làm bài kiểm tra gồm 10 câu hỏi, các câu hỏi này có liên quan đến bài kiểm tra cá nhân. Các nhóm sẽ thảo luận và thống

nhất đáp án, sau đó ghi vào phiếu trả lời (thời gian 20 phút).

- Đối với bài làm của nhóm sẽ được làm trên một phiếu có nhiều sự lựa chọn ưu tiên (Bảng 1), điều này mang lại nhiều hứng thú cho người học, điểm sẽ được tính ở cột điểm tương ứng với lựa chọn ưu tiên cuối cùng, nếu câu đó chọn đúng.

- Cách tính điểm thảo luận nhóm nhỏ: mỗi câu trả lời đúng ở ưu tiên 1 được tính là: 1,0 điểm; trả lời đúng ở ưu tiên 2: 0,5 điểm; trả lời đúng ở ưu tiên 3: 0,25 điểm; trả lời ở ưu tiên 4: 0,0 điểm. Tổng điểm tối đa của bài kiểm tra là 10 điểm.

Bảng 1. Nội dung phiếu trả lời thảo luận nhóm nhỏ

Nội dung	Điểm	Ưu tiên 1	Ưu tiên 2	Ưu tiên 3	Ưu tiên 4
			1 điểm	0,5 điểm	0,25 điểm
Câu 1					
.....					
Câu 10					
Tổng điểm theo từng ưu tiên					
Tổng điểm bài					

3.2.3. Giai đoạn 3 (Làm việc chung cả lớp): thời gian 60 phút

- Kết thúc bài kiểm tra nhóm, sinh viên đưa ra ý kiến phản hồi về đáp án của câu hỏi và những thắc mắc về các nội dung có liên quan cho cả lớp thảo luận.

- Các sinh viên sẽ thảo luận và trả lời về những vấn đề được nêu ra, cũng như các bằng chứng thuyết phục để bảo vệ cho câu trả lời của nhóm mình.

- Giảng viên phản hồi, giải thích những câu hỏi của sinh viên thắc mắc hay những câu trả lời chưa đúng. Giảng viên phân tích lựa chọn đúng ở mỗi câu hỏi.

- Giảng viên sẽ bổ sung thêm kiến thức (mini lecture).

- Tổng kết buổi học tập.

3.3. Nguồn lực

- Mỗi buổi giảng TBL gồm 1 giảng viên (nếu lớp dưới 30 sinh viên)

- 1 giảng đường, có bàn ghế đủ chỗ ngồi theo nhóm.

- Máy tính và Projector cho giảng viên.

- Bài kiểm tra cá nhân (20 câu hỏi).

- Nội dung bài thảo luận nhóm (10 câu hỏi).

- Phiếu trả lời theo nhóm nhỏ có nhiều ưu tiên lựa chọn.

4. NỘI DUNG XÂY DỰNG KHÓA HỌC TBL CHĂM SÓC BỆNH TIM MẠCH

4.1. Thông tin về gói học tập tim mạch

Bảng 2. Nội dung thông tin về gói học tập chăm sóc bệnh tim mạch

Thứ tự	Nội dung
Tên môn học	Chăm sóc người lớn có bệnh Nội khoa
Gói học tập	Chăm sóc bệnh nhân có các bệnh lý tim mạch
Số giờ lý thuyết	7 giờ
Phân loại	Môn học chính bắt buộc
Thời gian học	Học kỳ 1 và 2
Đối tượng giảng dạy	Các lớp liên thông năm 1 và các lớp sau đại học
Phòng học	Theo lịch nhà trường và phân công của Khoa Điều dưỡng
Năm học	2020-2021

4.2. Nội dung gói học tập chăm sóc bệnh nhân có bệnh lý tim mạch.

Phần bệnh lý tim mạch trong môn học “Chăm sóc sức khỏe người lớn có bệnh Nội khoa” được thiết kế để giúp sinh viên có thể ứng dụng những kiến thức cơ bản để chăm sóc người lớn có bệnh nội khoa về các bệnh tim mạch thường gặp. Sinh viên cần lập được quy trình chăm sóc người bệnh bao gồm (nhận định điều dưỡng, chẩn đoán điều dưỡng, lập kế hoạch chăm sóc, thực hiện kế hoạch chăm sóc và lượng giá). Ngoài ra, sinh viên có thể cải

thiện kỹ năng thực hành lâm sàng, kỹ năng tư duy tích cực, kỹ năng tự học tập, kỹ năng giải quyết vấn đề và tham gia vào hoạt động nhóm. Các nội dung giảng dạy về lý thuyết bao gồm:

- Chăm sóc bệnh nhân tăng huyết áp
- Chăm sóc bệnh nhân thấp tim
- Chăm sóc bệnh nhân nhồi máu cơ tim
- Chăm sóc bệnh nhân hẹp hở 2 lá
- Chăm sóc bệnh nhân loạn nhịp tim
- Chăm sóc bệnh nhân phù phổi cấp
- Chăm sóc bệnh nhân suy tim

4.3. Mục tiêu chung của gói học tập

Bảng 3. Mục tiêu chung của gói học tập về chăm sóc bệnh lý tim mạch

Mục tiêu	Loại	Nội dung cần đạt được
Mục tiêu 1	Kiến thức	Phân tích được các triệu chứng lâm sàng và cận lâm sàng của cơ quan tim mạch.
Mục tiêu 2		Trình bày được kiến thức các bệnh lý thường gặp về tim mạch
Mục tiêu 3		Thực hiện được cách chăm sóc các bệnh về tim mạch
Mục tiêu 4	Kỹ năng	Phát hiện sớm các nhu cầu của bệnh nhân về các bệnh tim mạch
Mục tiêu 5		Lập và thực hiện được quy trình chăm sóc các bệnh về tim mạch
Mục tiêu 6	Thái độ	Nhận thức đúng và chính xác trong quá trình chăm sóc người bệnh
Mục tiêu 7		Thực hiện quy trình chăm sóc chính xác và kịp thời
Mục tiêu 8		Có thái độ thông cảm, ân cần với bệnh nhân và người nhà bệnh nhân

4.4. Mục tiêu cụ thể sinh viên cần đạt được của gói học tập về bệnh lý tim mạch

Bảng 4. Mục tiêu cụ thể của gói học tập về chăm sóc bệnh lý tim mạch

Mục tiêu bài giảng	Nội dung
Kết thúc gói học tập sinh viên có khả năng (outcome)	
Mục tiêu 1	Nhận định được nguyên nhân, các yếu tố nguy cơ, triệu chứng, một số tác dụng phụ của thuốc điều trị THA và biến chứng của bệnh THA.
Mục tiêu 2	Lập được kế hoạch về quy trình chăm sóc bệnh nhân THA.
Mục tiêu 3	Nhận định được nguyên nhân, các yếu tố nguy cơ, dấu hiệu lâm sàng, biến chứng của thấp tim.
Mục tiêu 4	Lập được kế hoạch về quy trình chăm sóc bệnh nhân thấp tim.
Mục tiêu 5	Nhận định được nguyên nhân, các yếu tố nguy cơ, dấu hiệu lâm sàng và biến chứng của bệnh nhồi máu cơ tim.
Mục tiêu 6	Lập được kế hoạch về quy trình chăm sóc bệnh nhân nhồi máu cơ tim.
Mục tiêu 7	Nhận định được nguyên nhân, dấu hiệu lâm sàng của bệnh hẹp van 2 lá và tác dụng phụ của thuốc digoxin.
Mục tiêu 8	Lập được kế hoạch về quy trình chăm sóc bệnh nhân hẹp van 2 lá.
Mục tiêu 9	Nhận định được nguyên nhân, dấu hiệu lâm sàng của rối loạn nhịp và cách xử trí thông thường trong một số rối loạn nhịp hay gặp.
Mục tiêu 10	Lập được kế hoạch chăm sóc và nguyên tắc xử trí của rối loạn nhịp.
Mục tiêu 11	Nhận định được nguyên nhân, dấu hiệu lâm sàng của các loại suy tim và phân độ suy tim.
Mục tiêu 12	Lập được kế hoạch về quy trình chăm sóc bệnh nhân suy tim.

Mục tiêu 13	Nhận định được nguyên nhân, dấu hiệu lâm sàng, yếu tố nguy cơ của bệnh phù phổi cấp.
Mục tiêu 14	Biết được nguyên tắc về xử trí cơn phù phổi cấp.
Mục tiêu 15	Mô tả được một số biểu hiện bệnh lý ở tim và mạch máu.
Mục tiêu 16	Thể hiện được kỹ năng giao tiếp có hiệu quả và kỹ năng tương tác giữa các thành viên trong nhóm.
Mục tiêu 17	Thể hiện được vai trò lãnh đạo và điều hành nhóm học tập.

4.5. Kế hoạch dạy học chi tiết

Bảng 5. Nội dung kế hoạch giảng dạy chi tiết của gói học tập

Stt	Nội dung	Phương pháp	Hoạt động	Địa điểm	Thời gian
1	- Định hướng gói học tập TBL về tim mạch - Tìm đọc tài liệu	Hướng dẫn gói học tập (online)	Cá nhân	Tại nhà	1 tuần trước khóa học
2	Làm bài kiểm tra	Câu hỏi trắc nghiệm	Cá nhân	Tại lớp	15 phút
3	- Phân chia nhóm - Làm bài tập nhóm	Câu hỏi trắc nghiệm	Thảo luận nhóm nhỏ	Tại lớp	25 phút
4	- Thảo luận - Giải đáp thắc mắc - Cập nhật kiến thức - Tổng kết lớp học	Thảo luận	Thảo luận cả lớp	Tại lớp	60 phút

5. SÁCH VÀ CÁC TÀI LIỆU THAM KHẢO

Bảng 6. Sách và giáo trình tham khảo

Loại	Tên giáo trình, sách	Tác giả	Xuất bản	Năm
Giáo trình	Hướng dẫn gói học tập chăm sóc sức khỏe người lớn có bệnh tim mạch theo phương pháp TBL	Khoa Điều Dưỡng	Khoa Điều dưỡng	2019
	Chăm sóc sức khỏe người lớn bệnh nội khoa 1	Khoa Điều Dưỡng	Khoa Điều dưỡng	2016
	Điều dưỡng Nội 1	Lê Văn An, Nguyễn Thị Kim Hoa và cs	Y học Hà Nội	2012
Tài liệu tham khảo	Điều dưỡng Nội - Ngoại khoa	Vụ Khoa học và Đào tạo - Bộ Y tế	Y học Hà Nội	2014
	Hướng dẫn quy trình chăm sóc người bệnh	Vụ Điều trị - Bộ Y tế	Y học Hà Nội	2012
	Medical-Surgical Nursing-E-Book: Patient-Centered Collaborative Care	Ignatavicius, D...et all	Elsevier Health Sciences	2015
	Harrisons Manual of Medicine	Kasper, D... et all	McGraw-Hill Medical	2016

6. KẾT LUẬN

Đổi mới phương pháp dạy học là một nhu cầu tất yếu trong thời đại ngày nay, thời đại mà khoa học và kỹ thuật phát triển như vũ bão. Kiến thức mà người học tiếp cận và thu nhận được không chỉ dừng lại ở chương trình sách giáo khoa mà còn thông qua

nhiều kênh thông tin khác nhau. Phương pháp dạy học tích cực hiện nay phải nhắm vào vai trò trung tâm đó là người học, vì vậy việc triển khai xây dựng và áp dụng phương pháp giảng dạy TBL là cần thiết, giúp cho người học tích cực tham gia học tập, cải thiện kỹ năng giao tiếp, tư duy phản biện, kỹ năng ra

quyết định và tăng mức độ hài lòng về kết quả học tập, ngoài ra giảm tải được thời gian lên lớp, qua đó

góp phần giải quyết được một số khó khăn hiện nay về công tác đào tạo của nhà trường.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. McLaughlin JE et al (2014), *"The flipped classroom: a course redesign to foster learning and engagement in a health professions school"*, Acad Med; 89(2) pp: 236-43.

2. Sandra M. Salter et al (2014), *"Effectiveness of E-learning in Pharmacy Education"*, Am J Pharm Educ, 15; 78(4) pp: 83.

3. William Ofstad et al (2013), *"Team-Based Learning in*

Pharmacy Education", Am J Pharm Educ, 13; 77(4) pp: 70.

4. Jaiswal D (2012), *"New approaches in learning: E-learning, M-learning and U-learning"*, Scholarly research journal for interdisciplinary studies 1 (II) pp: 197-203.

5. Các phương pháp học tích cực trong đào tạo dược <https://www.nhipcauduoclamvang.com/cac-phuong-phap-hoc-tich-cuc-trong-dao-tao-duoc/>